

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ
เทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์
PEOPLE PARTICIPATION IN DEVELOPMENT OF HEALTH ASSURANCE FUND, KUTSIM
SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, KHAOWONG DISTRICT, KALASIN PROVINCE

6

อัคราพร สังขวน*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลและ 3) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 387 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการและมาตราส่วนประมาณค่า และมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วยค่า F-test หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.7 มีอายุระหว่าง 31 – 59 ปี ร้อยละ 73.4 มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าอนุปริญญา ปวส. ร้อยละ 58.1 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 59.7 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 56.6 และมีระยะเวลาในท้องถิ่น มากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 75.2
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$)
3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปได้ดังนี้ ประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในท้องถิ่นต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4. แนวทางการพัฒนาหรือส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาล ตำบลกุดสิม อำเภอกะลาพวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ ด้านขั้นตอนดำเนินการพัฒนา และด้านรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

ABSTRACT

The purposes of this study were: (1) to investigate a degree of people participation in development of health assurance fund, Kutsim Sub-district Municipality, Khaowong district, Kalasin province, (2) to compare the degree of people participation in development of health assurance fund as classified by personal background, and (3) to investigate a way to the development of people participation in development of health assurance fund, Kutsim Sub-district Municipality, Khaowong district, Kalasin province. A sample used in this study was 387 people who lived in the Kutsim Sub-district Municipality area, Khaowong district, Kalasin province. The instrument used was a check list and rating scale questionnaire. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA. In case a means difference was significantly found, this author would use the LSD method to make a pairwise comparison.

The findings were as follows:

1. General data of the sample were found that most of the respondents were female or 66.7%; their ages were in the 31–59 age range or equal to 73.4%; their educational attainment lower than the associate degree level or equivalent was equal to 58.1%; their occupation as a farmer was equal to 59.7%; their income per month of 10,001 to 20,000 baht was equal to 56.6%; and their length of time in local living over 10 years was equal to 75.2%.

2. People participation in development of health assurance fund, Kutsim Sub-district Municipality, Khaowong district, Kalasin province as a whole and each aspect was at high level (mean = 4.18).

3. The comparison of people participation in development of health assurance fund, Kutsim Sub-district Municipality, Khaowong district, Kalasin province as classified by personal background could be concluded as follows:

As classified by sex, age, educational attainment, occupation, income per month and length of time living in the community, it was found that people participation in development of health assurance fund was significantly different at the .05 level.

4. A way to the development or promotion of people participation in development of health assurance fund, Kutsim Sub-district Municipality, Khaowong district, Kalasin province comprises the aspects of operating the development and of receiving the benefits from development.

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐานและผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการบริการพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขจากรัฐซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งในมาตรา 80 (2) ที่กำหนดให้รัฐส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการบริการสาธารณสุข นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดไว้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดระบบบริการสาธารณสุข เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งรวมทั้งด้านสุขภาพด้วย ประกอบกับมีโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่หวังผลให้แนวทางการเสริมสร้างสุขภาพและป้องกันโรคที่ชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าเดิม มุ่งเน้นการทำให้ประชาชนในเขตรับผิดชอบ มีสุขภาพที่ดีขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ เน้นการทำการรณรงค์สร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคภัยต่างๆ ส่งผลให้ประชาชนเจ็บป่วยน้อยลง ลดภาวะแทรกซ้อนจากการป่วยได้มากขึ้น (จิรัตรมย์ ศรีรัตนบัลล์, 2543 : 48 - 49)

การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูประบบสาธารณสุขเพราะว่าหลักประกันสุขภาพเป็นเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญในการปกป้องประชาชนจากความเสียหายอันเนื่องมาจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเจ็บป่วยที่ไม่ได้คาดหวัง นอกจากนี้การที่มีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะช่วยเพิ่มรายได้และทรัพยากร เข้ามาสู่ระบบสุขภาพให้มีความมั่นคง มีส่วนสำคัญในการเข้าถึงค่าใช้จ่ายในการเข้ารับบริการของประชาชนรวมทั้งส่งเสริมให้เกิดบริการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเสมอภาคของการจัดสรรทรัพยากรในระบบสุขภาพในเชิงประสิทธิภาพการวางระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่มีส่วนสำคัญที่ส่งเสริมให้มีการกระจายและจัดสรรทรัพยากรสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถกำหนดการใช้ทรัพยากรไปสู่บริการ ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนส่วนใหญ่ของประเทศ ลดการอุดหนุนข้ามกลุ่มของผู้รับบริการและลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการอันเกิดจากระบบที่มีความซับซ้อนและหลากหลายนอกจากนี้การมีระบบหลักประกันสุขภาพสามารถจัดระบบการดูแลระดับปฐมภูมิและการส่งต่อผู้ป่วยระดับการดูแลที่สูงขึ้นได้เป็นเครื่องมือที่ช่วยปรับส่วนของทรัพยากรให้ไปสู่บริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้มากกว่าการปล่อยให้ไปตามการใช้บริการต่างๆ อย่างสมัครใจซึ่งหลายครั้งทำให้ส่วนรวมเสียประโยชน์ องค์ประกอบสำคัญของระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่อาจเลือกใช้บางประการ เช่น การชำระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ให้บริการแบบเหมาจ่ายจะมีส่วนกระตุ้นให้ผู้ให้บริการเลือกบริการที่มีความคุ้มค่ามากขึ้นช่วยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและพัฒนากลไกการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพให้มีต้นทุนต่ำที่สุดนอกจากนี้การลดภาระของประชาชนให้เข้าถึงบริการได้ง่ายขึ้นโดยไม่มีอุปสรรคทางการเงินมีส่วนให้ความเจ็บป่วยมีความรุนแรงลดลงและเสียค่าใช้จ่ายแต่ละครั้งลดน้อยลงด้วย (เจริญชัย คำแฝง, 2546 : 1)

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 18 (8) และมาตรา 47 ได้กำหนดให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้การสนับสนุนและกำหนดกฎเกณฑ์ให้องค์กรชุมชน องค์กรเอกชนและภาคเอกชนที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการแสวงหาผลกำไรดำเนินงานและบริหารจัดการเงินทุนในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้กับบุคคลในพื้นที่ โดยกำหนดให้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้การสนับสนุนและประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้องค์กรดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ โดยให้ได้รับค่าใช้จ่ายจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ (พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545, 2545 : 9-18) เพื่อเป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ในปีงบประมาณ 2549 ได้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นและสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย โดยการประสานงานของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติดำเนินโครงการนำร่องให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสมรรถภาพในระดับท้องถิ่น ดำเนินการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้กำหนด โดยได้รับค่าจ่ายสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ ในการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ 1) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการ

จัดบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการหรือสถานบริการอื่นรวมทั้งสถานบริการทางเลือก โดยเน้นเรื่องการสร้างสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต 2) เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการและกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพที่มีความเสี่ยงและกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่อยู่ในเขตพื้นที่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขในด้านส่งเสริมสร้างสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสมรรถภาพได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพอย่างน้อยตามขอบเขตของบริการสาธารณสุขที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพกำหนด 3) เพื่อให้เกิดการพัฒนาสุขภาพของคนในท้องถิ่นหรือพื้นที่ด้วยการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคลในท้องถิ่นหรือพื้นที่ (สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนาและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. 2549 : 8-54) ซึ่งการดำเนินงานของกองทุนระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ถือว่ามีความสำคัญ เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งรัฐบาลคาดหวังว่านโยบายนี้จะเป็นกลไกในการกระจายการเข้าถึงสิทธิการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการประสานงานหน่วยงาน องค์กรและภาคีเครือข่ายในพื้นที่เข้ามาร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการของประชาชนร่วมวางแผนและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพ โดยสามารถติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมกับประชาชนและนอกจากจะมีเจตนากรณีในการสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามาบทบาทในการดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่แล้วยังสนับสนุนให้ประชาชน ได้แสดงบทบาทในการพึ่งตนเองด้านสุขภาพและส่งเสริมให้บุคลากรด้านสาธารณสุขในพื้นที่ ได้แสดงบทบาทในการสนับสนุนประชาชนดูแลสุขภาพตนเอง ทั้งนี้ยังส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน สามารถดูแลสุขภาพได้ด้วยตนเองและการสร้างกลไกในสังคมที่จะต้องเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพให้ลุล่วง กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุดดลิม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เข้าร่วมและสมทบงบประมาณระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ได้ดำเนินงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและฟื้นฟูสภาพในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาซึ่งไม่เคยมีการประเมินผลการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในดำเนินงานตามภารกิจและบทบาทของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนักพัฒนาชุมชนซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุดดลิม จึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพอยู่ในระดับใด เพื่อนำผลการวิจัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ ตลอดจนการพัฒนาตนเองของผู้บริหาร ให้มีคุณภาพเพื่อให้การบริหารท้องถิ่นมีการพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

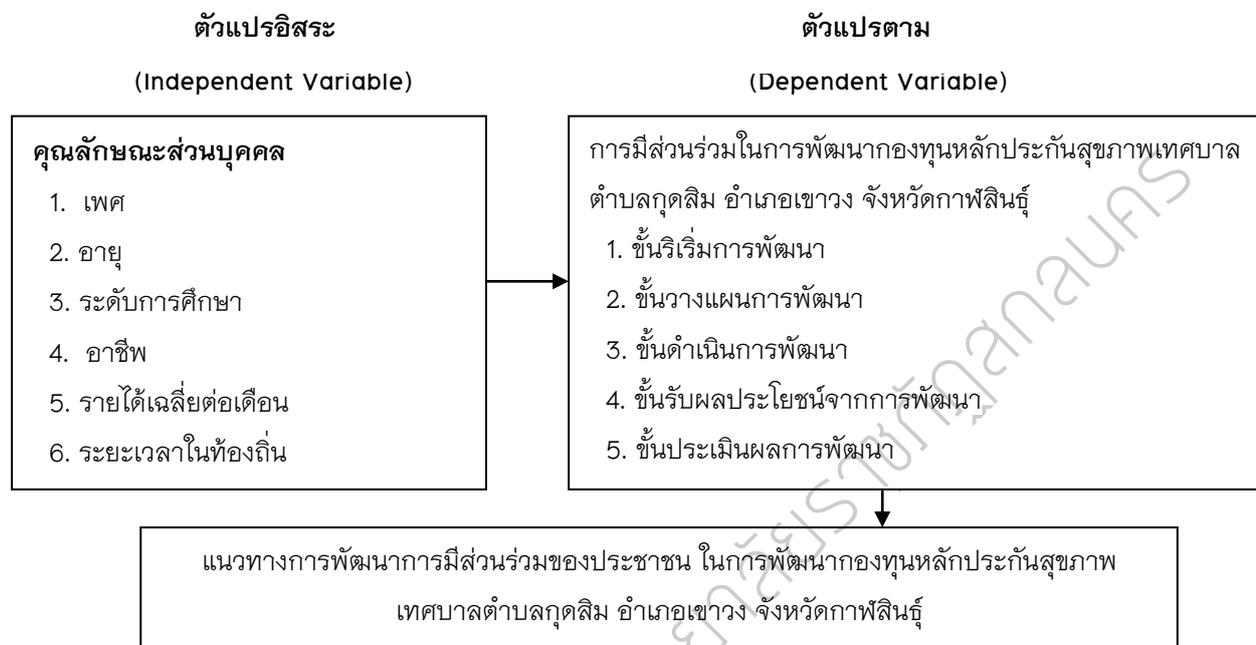
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุดดลิม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุดดลิม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุดดลิม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุดดลิม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลลาดกุดลิ้ม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ในครั้งนี้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลลาดกุดลิ้ม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลาดกุดลิ้ม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 11,067 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2557 : พฤษภาคม)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ (Sample) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลาดกุดลิ้ม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 378 คน การกำหนดขนาดตัวอย่าง ใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane ซึ่งกำหนดเป็นระดับความเชื่อมั่น เป็น 95% วิธีสุ่มตัวอย่างโดยเลือกวิธีการสุ่มแบบเทียบสัดส่วน (Proportional Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลลาดกุดลิ้ม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุดดลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ข้อคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Liker) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านขั้นริเริ่มพัฒนา 2) ด้านขั้นวางแผนพัฒนา 3) ด้านขั้นดำเนินการพัฒนา 4) ด้านขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และ 5) ด้านขั้นประเมินผลการพัฒนา

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลกุดดลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงประชาชนชาวบ้านทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลกุดดลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความร่วมมือในการแจ้งให้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตหมู่บ้านตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแจกแบบสอบถาม และอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่เข้าใจ
3. ผู้วิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
4. เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 387 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูลแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เท่านั้นไปวิเคราะห์
2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์โดยการลงรหัส และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) ใช้ในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's - Coefficient) เท่ากับ .95

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วยค่า F-test หากพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปประเด็นสำคัญของการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) ด้านขั้นประเมินผลการพัฒนา ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ ด้านขั้นวางแผนพัฒนา ($\bar{X} = 4.20$) ด้านขั้นริเริ่มพัฒนา ($\bar{X} = 4.19$) ด้านขั้นดำเนินการพัฒนา ($\bar{X} = 4.15$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยและด้านขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ($\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะเทศบาลตำบลกุตุลิม ได้ประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ และเชิญชวนให้ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลกุตุลิมได้เข้าร่วมการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลตำบลกุตุลิม อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอโดยผ่านผู้นำชุมชน สมาชิกกองทุนฯ ประจำชุมชนได้เป็นผู้กระจายข่าวกิจกรรมของเทศบาลตำบลกุตุลิมทำให้ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ประชาชนเทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาในท้องถิ่นต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุตุลิม อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ได้ดำเนินการกองทุนหลักประกันสุขภาพตามหลักการบริหารจัดการที่ดี หลักธรรมาภิบาลเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้วยการมีส่วนร่วมทั้ง 5 ขั้นตอน คือ ด้านขั้นริเริ่มพัฒนา ด้านขั้นวางแผนพัฒนา ด้านขั้นดำเนินการพัฒนา ด้านขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และด้านขั้นประเมินผลการพัฒนา ทุกขั้นตอนประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านคณะกรรมการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่จากเทศบาลตำบลกุตุลิม สาธารณสุขอำเภอ และทางตรงประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมกองทุนหลักประกันสุขภาพ เช่น การเข้าร่วมประชุม การรับฟังความคิดเห็น การลงประชามติ ตลอดจนการลงมือร่วมกิจกรรมต่างและร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานในครั้งที่ผ่านมา เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมของกองทุนหลักประกันสุขภาพให้บรรลุเป้าหมายของกองทุนหลักประกันสุขภาพ

3. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุตุลิม ด้านขั้นดำเนินการพัฒนา ควรมีการปรับปรุงให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานแผนการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ ควรจัดให้มีการเข้าร่วมการประชุมชี้แจงแผนงาน โครงการที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพของสมาชิกในโครงการ มีการให้คำแนะนำเพื่อนบ้านและบุคคลในครอบครัวเกี่ยวกับกิจกรรมการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ ปรับปรุงในเรื่องของการจัดกิจกรรมหรือโครงการแก้ไขปัญหา เพื่อการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ ควรให้ความสำคัญกับผู้ประสานงานและผู้นำชุมชน ประชาชนหรือองค์กรอื่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ ให้ความสำคัญในการระดมเงินทุน ทรัพยากรที่เป็นเงินมาร่วมดำเนินการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ

4. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลกุตุลิม ด้านขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ปรับปรุงในเรื่องความสำคัญของการได้รับผลประโยชน์ คุณภาพมาตรฐาน ประกอบด้วย การได้รับเงินตอบแทน บทบาทหน้าที่ หรือการยอมรับนับถือจากสังคม พัฒนาคุณภาพการบริการของกองทุนหลักประกัน

สุขภาพสำหรับหมู่บ้านของท่าน เพื่อให้การบริการที่ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมและให้ความรู้ประสบการณ์ในการทำงานเพื่อพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัย ควรสร้างความไว้วางใจในการทำงานและการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนจากผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลกุศลิม อำเภอลำดวน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบข้อเสนอแนะที่จะเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านขั้นตอนการพัฒนา

ควรมีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงหรือชักชวนประชาชนเพื่อนบ้านหรือคนในครอบครัวให้มีความเข้าใจ และเข้าร่วมกิจกรรม ตามแผนงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเพื่อการพัฒนากองทุนหลักประกันสุขภาพ

2. ด้านขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

ควรมีการให้บริการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันมากขึ้นประชาชนได้รับประโยชน์โดยตรงจากการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ เช่น ได้รับเงินตอบแทน หรือค่าเบี้ยเลี้ยง หรือตำแหน่ง หรือบทบาท/หน้าที่ในสังคม หรือได้รับการยอมรับจากสังคม หรือการได้รับความเคารพนับถือจากประชาชนทั่วไปในสังคมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาของกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลกุศลิม อำเภอลำดวน จังหวัดกาฬสินธุ์ เพิ่มเติมเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาต่อไป

2. ควรศึกษารูปแบบการรับผลประโยชน์ของประชาชนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลกุศลิม อำเภอลำดวน จังหวัดกาฬสินธุ์

เอกสารอ้างอิง

จิรัฐม ศิริรัตนบัลล์. ประสิทธิภาพในระบบสุขภาพ. กรุงเทพฯ : บริษัทดีไซร์จำกัด, 2543.

เจริญชัย คำแฝง. การประเมินผลโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า อำเภอกุดข้าวปุ้นจังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์ ส.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546.

สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนาและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. คู่มือระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น). พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข, 2549.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2557 : พฤษภาคม.

หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2551.

_____. คู่มือหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2551.

_____. คู่มือปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์, 2553.